

0.0.1 mūlapariyāyasuttam

1. evaṃ me sutam ekaṃ samayaṃ bhagavā ukkaṭṭhāyaṃ viharati subhagavane sālārājamūle. tatra kho bhagavā bhikkhū āmantesi bhikkhavo'ti. bhadante'ti te bhikkhū bhagavato paccassosum. bhagavā etadavoca.
2. sabbadhammamūlapariyāyaṃ vo bhikkhave deses-sāmi taṃ suṇātha sādhukaṃ manasi karotha bhāsis-sāmī'ti evaṃ bhante'ti kho te bhikkhū bhagavato paccassosum. bhagavā etadavoca.
3. idha bhikkhave assutavā puthujjano ariyānaṃ adas-sāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṃ adassāvī sappurisdhammassa akovido sappurisdhamme avinīto paṭhaviṃ paṭhavito sañjānāti. paṭhaviṃ paṭhavito saññatvā paṭhaviṃ maññati paṭhaviyā maññati paṭhavito maññati paṭhaviṃ me'ti maññati. paṭhaviṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? aparinñātaṃ tassā'ti vadāmi.
4. āpaṃ āpato sañjānāti. āpaṃ āpato saññatvā āpaṃ maññati āpasmiṃ maññati āpato maññati āpaṃ me'ti maññati. āpaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? aparinñātaṃ tassā'ti vadāmi.

5. tejaṃ tejato sañjānāti. tejaṃ tejato saññatvā tejaṃ maññati tejasmiṃ maññati tejato maññati tejaṃ me'ti maññati. tejaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

6. vāyaṃ vāyato sañjānāti. vāyaṃ vāyato saññatvā vāyaṃ maññati vāyasmiṃ maññati vāyato maññati vāyaṃ me'ti maññati. vāyaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

7. bhūte bhūtato sañjānāti. bhūte bhūtato saññatvā bhūte maññati bhūtesu maññati bhūtato maññati bhūte me'ti maññati. bhūte abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

8. deve devato sañjānāti. deve devato saññatvā deve maññati devesu maññati devato maññati deve me'ti maññati. deve abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

9. pajāpatim pajāpatito sañjānāti. pajāpatim pajāpatito saññatvā pajāpatim maññati pajāpatismim maññati pajāpatito maññati pajāpatim me'ti maññati. pajāpatim abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

10. brahmaṃ brahmato sañjānāti. brahmaṃ brahmato saññatvā brahmaṃ maññati brahmani maññati brahmato maññati brahmaṃ me'ti maññati. brahmaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

11. ābhassare ābhassarato sañjānāti. ābhassare ābhassarato saññatvā ābhassare maññati ābhassaresu maññati ābhassarato maññati ābhassare me'ti maññati. ābhassare abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

12. subhakiṇṇe subhakiṇṇato sañjānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato saññatvā subhakiṇṇe maññati subhakiṇṇesu maññati subhakiṇṇato maññati subhakiṇṇe me'ti maññati. subhakiṇṇe abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

13. vehapphale vehapphalato sañjānāti. vehapphale vehapphalato saññatvā vehapphale maññati vehapphalesu maññati vehapphalato maññati vehapphale me'ti maññati. vehapphale abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

14. abhibhuṃ abhibhuto sañjānāti. abhibhuṃ abhibhuto saññatvā abhibhuṃ maññati abhibhusmiṃ maññati abhibhuto maññati abhibhuṃ me'ti maññati. abhi-

bhuṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

15. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato sañjānāti. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato saññatvā ākāsānañcāyatanam maññati ākāsānañcāyatana-smiṃ maññati ākāsānañcāyatanato maññati ākāsānañcāyatanam me'ti maññati. ākāsānañcāyatanam abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

16. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato sañjānāti. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato saññatvā viññāṇañcāyatanam maññati viññāṇañcāyatana-smiṃ maññati viññāṇañcāyatanato maññati viññāṇañcāyatanam me'ti maññati. viññāṇañcāyatanam abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

17. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato sañjānāti. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato saññatvā ākiñcaññāyatanam maññati ākiñcaññāyatana-smiṃ maññati ākiñcaññāyatanato maññati ākiñcaññāyatanam me'ti maññati. ākiñcaññāyatanam abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

18. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato sañjānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasañ-

ñānāsaññāyatanato saññatvā nevasaññānāsaññāyatanam maññati nevasaññānāsaññāyatanasmim maññati nevasaññānāsaññāyatanato maññati nevasaññānāsaññāyatanam me'ti maññati. nevasaññānāsaññāyatanam abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

19. diṭṭhaṃ diṭṭhato sañjānāti. diṭṭhaṃ diṭṭhato saññatvā diṭṭhaṃ maññati diṭṭhasmim maññati diṭṭhato maññati diṭṭhaṃ me'ti maññati. diṭṭhaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

20. sutam sutato sañjānāti. sutam sutato saññatvā sutam maññati sutasmim maññati sutato maññati sutam me'ti maññati. sutam abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

21. mutam mutato sañjānāti. mutam mutato saññatvā mutam maññati mutasmim maññati mutato maññati mutam me'ti maññati. mutam abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

22. viññātaṃ viññātato sañjānāti. viññātaṃ viññātato saññatvā viññātaṃ maññati viññātasim maññati viññātato maññati viññātaṃ me'ti maññati. viññātaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

23. ekattaṃ ekattato sañjānāti. ekattaṃ ekattato saññatvā ekattaṃ maññati ekattasmiṃ maññati ekattato maññati ekattaṃ me'ti maññati. ekattaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

24. nānattaṃ nānattato sañjānāti. nānattaṃ nānattato saññatvā nānattaṃ maññati nānattasmiṃ maññati nānattato maññati nānattaṃ me'ti maññati. nānattaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

25. sabbhaṃ sabbato sañjānāti. sabbhaṃ sabbato saññatvā sabbhaṃ maññati sabbasmiṃ maññati sabbato maññati sabbhaṃ me'ti maññati. sabbhaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

26. nibbānaṃ nibbānato sañjānāti. nibbānaṃ nibbānato saññatvā nibbānaṃ maññati nibbānasmiṃ maññati nibbānato maññati nibbānaṃ me'ti maññati. nibbānaṃ abhinandati. taṃ kissa hetu? apariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

assutavantaputhujjanaha vaseni paṭhamakabhūmi

27. yopi so bhikkhave bhikkhu sekho appattamānaso anuttaraṃ yogakkhemaṃ patthayamāno viharati, sopi

paṭhavim paṭhavito abhijānāti. paṭhavim paṭhavito abhiññāya paṭhavim māmāññi paṭhaviyā māmāññi paṭhavito māmāññi paṭhavim me'ti māmāññi. paṭhavim mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

28. āpaṃ āpato abhijānāti. āpaṃ āpato abhiññāya āpaṃ māmāññi āpasmiṃ māmāññi āpato māmāññi āpaṃ me'ti māmāññi. āpaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

29. tejaṃ tejato abhijānāti. tejaṃ tejato abhiññāya tejaṃ māmāññi tejasmiṃ māmāññi tejato māmāññi tejaṃ me'ti māmāññi. tejaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

30. vāyaṃ vāyato abhijānāti. vāyaṃ vāyato abhiññāya vāyaṃ māmāññi vāyasmiṃ māmāññi vāyato māmāññi vāyaṃ me'ti māmāññi. vāyaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

31. bhūte bhūtato abhijānāti. bhūte bhūtato abhiññāya bhūte māmāññi bhūtesu māmāññi bhūtato māmāññi bhūte me'ti māmāññi. bhūte mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

32. deve devato abhijānāti. deve devato abhiññāya deve māmāññi devesu māmāññi devato māmāññi deve

me'ti māmāññi. deve mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

33. pajāpatim pajāpatito abhijānāti. pajāpatim pajāpatito abhiññāya pajāpatim māmāññi pajāpatismim māmāññi pajāpatito māmāññi pajāpatim me'ti māmāññi. pajāpatim mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

34. brahmaṃ brahmato abhijānāti. brahmaṃ brahmato abhiññāya brahmaṃ māmāññi brahmani māmāññi brahmato māmāññi brahmaṃ me'ti māmāññi. brahmaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

35. ābhassare ābhassarato abhijānāti. ābhassare ābhassarato abhiññāya ābhassare māmāññi ābhassaresu māmāññi ābhassarato māmāññi ābhassare me'ti māmāññi. ābhassare mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

36. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhijānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhiññāya subhakiṇṇe māmāññi subhakiṇṇesu māmāññi subhakiṇṇato māmāññi subhakiṇṇe me'ti māmāññi. subhakiṇṇe mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

37. vehapphale vehapphalato abhijānāti. vehapphale vehapphalato abhiññāya vehapphale māmāññi vehap-

phalesu māmāññi vehapphalato māmāññi vehapphale me'ti māmāññi. vehapphale mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

38. abhibhuṃ abhibhuto abhijānāti. abhibhuṃ abhibhuto abhiññāya abhibhuṃ māmāññi abhibhusmiṃ māmāññi abhibhuto māmāññi abhibhuṃ me'ti māmāññi. abhibhuṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

39. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhijānāti. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhiññāya ākāsānañcāyatanam māmāññi ākāsānañcāyatanasmim māmāññi ākāsānañcāyatanato māmāññi ākāsānañcāyatanam me'ti māmāññi. ākāsānañcāyatanam mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

40. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhijānāti. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhiññāya viññāṇañcāyatanam māmāññi viññāṇañcāyatanasmim māmāññi viññāṇañcāyatanato māmāññi viññāṇañcāyatanam me'ti māmāññi. viññāṇañcāyatanam mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

41. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhijānāti. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhiññāya ākiñcaññāyatanam māmāññi ākiñcaññāyatanasmim māmāññi

ākiñcaññāyatanato māmaññi ākiñcaññāyatanam me'ti māmaññi. ākiñcaññāyatanam mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyam tassā'ti vadāmi.

42. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhijānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhiññāya nevasaññānāsaññāyatanam māmaññi nevasaññānāsaññāyatanasmim māmaññi nevasaññānāsaññāyatanato māmaññi nevasaññānāsaññāyatanam me'ti māmaññi. nevasaññānāsaññāyatanam mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyam tassā'ti vadāmi.

43. diṭṭham diṭṭhato abhijānāti. diṭṭham diṭṭhato abhiññāya diṭṭham māmaññi diṭṭhasmim māmaññi diṭṭhato māmaññi diṭṭham me'ti māmaññi. diṭṭham mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyam tassā'ti vadāmi.

44. sutam sutato abhijānāti. sutam sutato abhiññāya sutam māmaññi sutasmim māmaññi sutato māmaññi sutam me'ti māmaññi. sutam mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyam tassā'ti vadāmi.

45. mutam mutato abhijānāti. mutam mutato abhiññāya mutam māmaññi mutasmim māmaññi mutato māmaññi mutam me'ti māmaññi. mutam mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyam tassā'ti vadāmi.

46. viññātaṃ viññātato abhijānāti. viññātaṃ viññātato abhiññāya viññātaṃ māmaññi viññātasmiṃ māmaññi viññātato māmaññi viññātaṃ me'ti māmaññi. viññātaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

47. ekattaṃ ekattato abhijānāti. ekattaṃ ekattato abhiññāya ekattaṃ māmaññi ekattasmiṃ māmaññi ekattato māmaññi ekattaṃ me'ti māmaññi. ekattaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

48. nānattaṃ nānattato abhijānāti. nānattaṃ nānattato abhiññāya nānattaṃ māmaññi nānattasmiṃ māmaññi nānattato māmaññi nānattaṃ me'ti māmaññi. nānattaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

49. sabbhaṃ sabbato abhijānāti. sabbhaṃ sabbato abhiññāya sabbhaṃ māmaññi sabbasmiṃ māmaññi sabbato māmaññi sabbhaṃ me'ti māmaññi. sabbhaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

50. nibbānaṃ nibbānato abhijānāti. nibbānaṃ nibbānato abhiññāya nibbānaṃ māmaññi nibbānasmiṃ māmaññi nibbānato māmaññi nibbānaṃ me'ti māmaññi. nibbānaṃ mābhinandi. taṃ kissa hetu? pariññeyyaṃ tassā'ti vadāmi.

sekhaha vivaṭṭavaseni dutiyakabhūmi paricchedi

51. yo'pi so bhikkhave bhikkhu araham khīṇāsavo vusitavā katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasamyojano sammadaññā vimutto so'pi paṭhaviṃ paṭhavito abhijānāti. paṭhaviṃ paṭhavito abhiññāya paṭhaviṃ na maññati. paṭhaviyā na maññati. paṭhavito na maññati. paṭhaviṃ me'ti na maññati. paṭhaviṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

52. āpaṃ āpato abhijānāti. āpaṃ āpato abhiññāya āpaṃ na maññati. āpasmīṃ na maññati. āpato na maññati. āpaṃ me'ti na maññati. āpaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

53. tejaṃ tejato abhijānāti. tejaṃ tejato abhiññāya tejaṃ na maññati. tejasmiṃ na maññati. tejato na maññati. tejaṃ me'ti na maññati. tejaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

54. vāyaṃ vāyato abhijānāti. vāyaṃ vāyato abhiññāya vāyaṃ na maññati. vāyasmīṃ na maññati. vāyato na maññati. vāyaṃ me'ti na maññati. vāyaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

55. bhūte bhūtato abhijānāti. bhūte bhūtato abhiññāya bhūte na maññati. bhūtesu na maññati. bhūtato na maññati. bhūte me'ti na maññati. bhūte nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

56. deve devato abhijānāti. deve devato abhiññāya deve na maññati. devesu na maññati. devato na maññati. deve me'ti na maññati. deve nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

57. pajāpatim pajāpatito abhijānāti. pajāpatim pajāpatito abhiññāya pajāpatim na maññati. pajāpatismim na maññati. pajāpatito na maññati. pajāpatim me'ti na maññati. pajāpatim nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

58. brahmaṃ brahmato abhijānāti. brahmaṃ brahmato abhiññāya brahmaṃ na maññati. brahmato na maññati. brahmani na maññati. brahmaṃ me'ti na maññati. brahmaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

59. ābhassare ābhassarato abhijānāti. ābhassare ābhassarato abhiññāya ābhassare na maññati. ābhassaresu na maññati. ābhassarato na maññati. ābhassare me'ti na maññati. ābhassare nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

60. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhijānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhiññāya subhakiṇṇe na maññati. subhakiṇṇato na maññati. subhakiṇṇesu na maññati. subhakiṇṇe me'ti na maññati. subhakiṇṇe nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

61. vehapphale vehapphalato abhijānāti. vehapphale vehapphalato abhiññāya vehapphale na maññati. vehapphalesu na maññati. vehapphalato na maññati. vehapphale me'ti na maññati. vehapphale nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

62. abhibhuṃ abhibhuto abhijānāti. abhibhuṃ abhibhuto abhiññāya abhibhuṃ na maññati. abhibhusmiṃ na maññati. abhibhuto na maññati. abhibhuṃ me'ti na maññati. abhibhuṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

63. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhijānāti. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhiññāya ākāsānañcāyatanam na maññati. ākāsānañcāyatanasmim na maññati. ākāsānañcāyatanato na maññati. ākāsānañcāyatanam me'ti na maññati. ākāsānañcāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

64. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhijānāti. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhiññāya viññāṇañcāyatanam na maññati. viññāṇañcāya-

tanasmim na maññati. viññāṇaṇcāyatanato na maññati. viññāṇaṇcāyatanam me'ti na maññati. viññāṇaṇcāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

65. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhijānāti. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhiññāya ākiñcaññāyatanam na maññati. ākiñcaññāyatanasmim na maññati. ākiñcaññāyatanato na maññati. ākiñcaññāyatanam me'ti na maññati. ākiñcaññāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

66. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhijānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhiññāya nevasaññānāsaññāyatanam na maññati. nevasaññānāsaññāyatanasmim na maññati. nevasaññānāsaññāyatanato na maññati. nevasaññānāsaññāyatanam me'ti na maññati. nevasaññānāsaññāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

67. diṭṭhaṃ diṭṭhato abhijānāti. diṭṭhaṃ diṭṭhato abhiññāya diṭṭhaṃ na maññati. diṭṭhasmim na maññati. diṭṭhato na maññati. diṭṭhaṃ me'ti na maññati. diṭṭhaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ tassā'ti vadāmi.

68. sutam sutato abhijānāti. sutam sutato abhiññāya sutam na maññati. sutasmim na maññati. sutato na

maññati. sutam me'ti na maññati. sutam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tassā'ti vadāmi.

69. mutam mutato abhijānāti. mutam mutato abhiññāya mutam na maññati. mutasmim na maññati. mutato na maññati. mutam me'ti na maññati. mutam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tassā'ti vadāmi.

70. viññātam viññātato abhijānāti. viññātam viññātato abhiññāya viññātam na maññati. viññātasim na maññati. viññātato na maññati. viññātam me'ti na maññati. viññātam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tassā'ti vadāmi.

71. ekattam ekattato abhijānāti. ekattam ekattato abhiññāya ekattam na maññati. ekattasim na maññati. ekattato na maññati. ekattam me'ti na maññati. ekattam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tassā'ti vadāmi.

72. nānattam nānattato abhijānāti. nānattam nānattato abhiññāya nānattam na maññati. nānattasim na maññati. nānattato na maññati. nānattam me'ti na maññati. nānattam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tassā'ti vadāmi.

73. sabbam sabbato abhijānāti. sabbam sabbato abhiññāya sabbam na maññati. sabbasim na maññati. sab-

bato na maññati. sabbam me'ti na maññati. sabbam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tassā'ti vadāmi.

74. nibbānam nibbānato abhijānāti. nibbānam nibbānato abhiññāya nibbānam na maññati. nibbānasmim na maññati. nibbānato na maññati. nibbānam me'ti na maññati. nibbānam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tassā'ti vadāmi.

khīṇāsavaha paricchedi paṭhamakanaye tatiyakabhūmi

75. yo'pi so bhikkhave bhikkhu araham khīṇāsavo vusitavā katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasamyojano sammadaññā vimutto so'pi paṭhaviṃ paṭhavito abhijānāti. paṭhaviṃ paṭhavito abhiññāya paṭhaviṃ na maññati paṭhaviyā na maññati paṭhavito na maññati paṭhaviṃ me'ti na maññati. paṭhaviṃ nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

76. āpaṃ āpato abhijānāti. āpaṃ āpato abhiññāya āpaṃ na maññati āpasmim na maññati āpato na maññati āpaṃ me'ti na maññati. āpaṃ nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

77. tejaṃ tejato abhijānāti. tejaṃ tejato abhiññāya tejaṃ na maññati tejasmim na maññati tejato na maññati tejaṃ me'ti na maññati. tejaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

78. vāyaṃ vāyato abhijānāti. vāyaṃ vāyato abhiññāya vāyaṃ na maññati vāyasmim na maññati vāyato na maññati vāyaṃ me'ti na maññati. vāyaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

79. bhūte bhūtato abhijānāti. bhūte bhūtato abhiññāya bhūte na maññati bhūtesu na maññati bhūtato na maññati bhūte me'ti na maññati. bhūte nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

80. deve devato abhijānāti, deve devato abhiññāya deve na maññati devesu na maññati devato na maññati deve me'ti na maññati. deve nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

81. pajāpatim pajāpatito abhijānāti. pajāpatim pajāpatito abhiññāya pajāpatim na maññati pajāpatismim na maññati pajāpatito na maññati pajāpatim me'ti na maññati. pajāpatim nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

82. brahmaṃ brahmato abhijānāti. brahmaṃ brahmato abhiññāya brahmaṃ na maññati brahmato na

maññati brahmani na maññati brahmaṃ me'ti na maññati. brahmaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

83. ābhassare ābhassarato abhijānāti. ābhassare ābhassarato abhiññāya ābhassare na maññati ābhassaresu na maññati ābhassarato na maññati ābhassare me'ti na maññati. ābhassare nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

84. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhijānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhiññāya subhakiṇṇe na maññati subhakiṇṇato na maññati subhakiṇṇesu na maññati subhakiṇṇe me'ti na maññati. subhakiṇṇe nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

85. vehapphale vehapphalato abhijānāti. vehapphale vehapphalato abhiññāya vehapphale na maññati vehapphalesu na maññati vehapphalato na maññati vehapphale me'ti na maññati. vehapphale nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

86. abhibhuṃ abhibhuto abhijānāti. abhibhuṃ abhibhuto abhiññāya abhibhuṃ na maññati abhibhusmiṃ na maññati abhibhuto na maññati abhibhuṃ me'ti na maññati. abhibhuṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

87. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhijānāti. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhiññāya ākāsānañcāyatanam na maññati ākāsānañcāyatanasmim na maññati ākāsānañcāyatanato na maññati ākāsānañcāyatanam me'ti na maññati. ākāsānañcāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

88. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhijānāti. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhiññāya viññāṇañcāyatanam na maññati viññāṇañcāyatanasmim na maññati viññāṇañcāyatanato na maññati viññāṇañcāyatanam me'ti na maññati. viññāṇañcāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

89. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhijānāti, ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhiññāya ākiñcaññāyatanam na maññati ākiñcaññāyatanasmim na maññati ākiñcaññāyatanato na maññati ākiñcaññāyatanam me'ti na maññati. ākiñcaññāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

90. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhijānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhiññāya nevasaññānāsaññāyatanam na maññati nevasaññānāsaññāyatanasmim na maññati nevasaññānāsaññāyatanato na maññati nevasaññānāsaññāyatanam me'ti na maññati. nevasañ-

ñānāsaññāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

91. diṭṭham diṭṭhato abhijānāti. diṭṭham diṭṭhato abhiññāya diṭṭham na maññati diṭṭhasmiṃ na maññati diṭṭhato na maññati diṭṭham me'ti na maññati. diṭṭham nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

92. sutam sutato abhijānāti. sutam sutato abhiññāya sutam na maññati sutasmiṃ na maññati sutato na maññati sutam me'ti na maññati. sutam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

93. mutam mutato abhijānāti. mutam mutato abhiññāya mutam na maññati mutasmiṃ na maññati mutato na maññati mutam me'ti na maññati. mutam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

94. viññātam viññātato abhijānāti. viññātam viññātato abhiññāya viññātam na maññati viññātasmiṃ na maññati viññātato na maññati viññātam me'ti na maññati. viññātam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

95. ekattam ekattato abhijānāti. ekattam ekattato abhiññāya ekattam na maññati ekattasmiṃ na maññati ekattato na maññati ekattam me'ti na maññati.

ekattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

96. nānattaṃ nānattato abhijānāti. nānattaṃ nānattato abhiññāya nānattaṃ na maññati nānattasmiṃ na maññati nānattato na maññati nānattaṃ me'ti na maññati. nānattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

97. sabbam sabbato abhijānāti. sabbam sabbato abhiññāya sabbam na maññati sabbasmiṃ na maññati sabbato na maññati sabbam me'ti na maññati. sabbam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

98. nibbānaṃ nibbānato abhijānāti. nibbānaṃ nibbānato abhiññāya nibbānaṃ na maññati nibbānasmiṃ na maññati nibbānato na maññati nibbānaṃ me'ti na maññati. nibbānaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā rāgassa vītarāgattā.

khīṇāsavaha dutiyakanaye cataravanaka bhūmi paricchedi

99. yo'pi so bhikkhave bhikkhu aramaṃ khīṇāsavo vusitavā katakaraṇiyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasamyojano sammadaññā vimutto so'pi paṭhavim paṭhavito abhijānāti. paṭhavim paṭhavito

abhiññāya paṭhaviṃ na maññati paṭhaviyā na maññati paṭhavito na maññati paṭhaviṃ me'ti na maññati. paṭhaviṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

100. āpaṃ āpato abhijānāti. āpaṃ āpato abhiññāya āpaṃ na maññati āpasmiṃ na maññati āpato na maññati āpaṃ me'ti na maññati. āpaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

101. tejaṃ tejato abhijānāti. tejaṃ tejato abhiññāya tejaṃ na maññati tejasmiṃ na maññati tejato na maññati tejaṃ me'ti na maññati. tejaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

102. vāyaṃ vāyato abhijānāti. vāyaṃ vāyato abhiññāya vāyaṃ na maññati vāyasmīṃ na maññati vāyato na maññati vāyaṃ me'ti na maññati. vāyaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

103. bhūte bhūtato abhijānāti. bhūte bhūtato abhiññāya bhūte na maññati bhūtesu na maññati bhūtato na maññati bhūte me'ti na maññati. bhūte nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

104. deve devato abhijānāti. deve devato abhiññāya deve na maññati devesu na maññati devato na maññati deve me'ti na maññati. deve nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

105. pajāpatim pajāpatito abhijānāti. pajāpatim pajāpatito abhiññāya pajāpatim na maññati pajāpatismim na maññati pajāpatito na maññati pajāpatim me'ti na maññati. pajāpatim nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

106. brahmaṃ brahmato abhijānāti. brahmaṃ brahmato abhiññāya brahmaṃ na maññati brahmato na maññati brahmani na maññati brahmaṃ me'ti na maññati. brahmaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

107. ābhassare ābhassarato abhijānāti. ābhassare ābhassarato abhiññāya ābhassare na maññati ābhassaresu na maññati ābhassarato na maññati ābhassare me'ti na maññati. ābhassare nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

108. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhijānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhiññāya subhakiṇṇe na maññati subhakiṇṇato na maññati subhakiṇṇesu na maññati subhakiṇṇe me'ti na maññati. subhakiṇṇe nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

109. vehapphale vehapphalato abhijānāti. vehapphale vehapphalato abhiññāya vehapphale na maññati vehapphalesu na maññati vehapphalato na maññati vehapphale me'ti na maññati. vehapphale nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

110. abhibhuṃ abhibhuto abhijānāti. abhibhuṃ abhibhuto abhiññāya abhibhuṃ na maññati abhibhusmiṃ na maññati abhibhuto na maññati abhibhuṃ me'ti na maññati. abhibhuṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

111. ākāsaññāyatanam ākāsaññāyatanato abhijānāti. ākāsaññāyatanam ākāsaññāyatanato abhiññāya ākāsaññāyatanam na maññati ākāsaññāyatanasmiṃ na maññati ākāsaññāyatanato na maññati ākāsaññāyatanam me'ti na maññati. ākāsaññāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

112. viññāṇaṇṇāyatanam viññāṇaṇṇāyatanato abhijānāti. viññāṇaṇṇāyatanam viññāṇaṇṇāyatanato abhiññāya viññāṇaṇṇāyatanam na maññati viññāṇaṇṇāyatanasmiṃ na maññati viññāṇaṇṇāyatanato na maññati viññāṇaṇṇāyatanam me'ti na maññati. viññāṇaṇṇāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

113. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhijānāti. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhiññāya ākiñcaññāyatanam na maññati ākiñcaññāyatanasmiṃ na maññati ākiñcaññāyatanato na maññati ākiñcaññāyatanam me'ti na maññati. ākiñcaññāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

114. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhijānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhiññāya nevasaññānāsaññāyatanam na maññati nevasaññānāsaññāyatanasmim na maññati nevasaññānāsaññāyatanato na maññati nevasaññānāsaññāyatanam me'ti na maññati. nevasaññānāsaññāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

115. diṭṭham diṭṭhato abhijānāti. diṭṭham diṭṭhato abhiññāya diṭṭham na maññati diṭṭhasmim na maññati diṭṭhato na maññati diṭṭham me'ti na maññati. diṭṭham nābhinandati. tam kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

116. sutam sutato abhijānāti. sutam sutato abhiññāya sutam na maññati sutasmim na maññati sutato na maññati sutam me'ti na maññati. sutam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

117. mutam mutato abhijānāti. mutam mutato abhiññāya mutam na maññati mutasmim na maññati mutato na maññati mutam me'ti na maññati. mutam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

118. viññātam viññātato abhijānāti. viññātam viññātato abhiññāya viññātam na maññati viññātasim na

maññati viññātato na maññati viññātaṃ me'ti na maññati. viññātaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

119. ekattaṃ ekattato abhijānāti. ekattaṃ ekattato abhiññāya ekattaṃ na maññati ekattasmiṃ na maññati ekattato na maññati ekattaṃ me'ti na maññati. ekattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

120. nānattaṃ nānattato abhijānāti. nānattaṃ nānattato abhiññāya nānattaṃ na maññati nānattasmiṃ na maññati nānattato na maññati nānattaṃ me'ti na maññati. nānattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

121. sabbhaṃ sabbato abhijānāti. sabbhaṃ sabbato abhiññāya sabbhaṃ na maññati sabbasmiṃ na maññati sabbato na maññati sabbhaṃ me'ti na maññati. sabbhaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

122. nibbānaṃ nibbānato abhijānāti. nibbānaṃ nibbānato abhiññāya nibbānaṃ na maññati nibbānasmiṃ na maññati nibbānato na maññati nibbānaṃ me'ti na maññati. nibbānaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā dosassa vītadosattā.

**khīṇāsavaha tatiyakānaye pañcakāvanaka paricchedi
bhūmi**

123. yo'pi so bhikkhave bhikkhu araham khīṇāsavo vusitavā katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasamyojano sammadaññā vimutto so'pi paṭhaviṃ paṭhavito abhijānāti. paṭhaviṃ paṭhavito abhiññāya paṭhaviṃ na maññati paṭhaviyā na maññati paṭhavito na maññati paṭhaviṃ me'ti na maññati. paṭhaviṃ nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

124. āpaṃ āpato abhijānāti. āpaṃ āpato abhiññāya āpaṃ na maññati āpasmiṃ na maññati āpato na maññati āpaṃ me'ti na maññati. āpaṃ nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

125. tejaṃ tejato abhijānāti. tejaṃ tejato abhiññāya tejaṃ na maññati tejasmiṃ na maññati tejato na maññati tejaṃ me'ti na maññati. tejaṃ nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

126. vāyaṃ vāyato abhijānāti. vāyaṃ vāyato abhiññāya vāyaṃ na maññati vāyasmiṃ na maññati vāyato na maññati vāyaṃ me'ti na maññati. vāyaṃ nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

127. bhūte bhūtato abhijānāti. bhūte bhūtato abhiññāya bhūte na maññati bhūtesu na maññati bhūtato na maññati bhūte me'ti na maññati. bhūte nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

128. deve devato abhijānāti. deve devato abhiññāya deve na maññati devesu na maññati devato na maññati deve me'ti na maññati. deve nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

129. pajāpatim pajāpatito abhijānāti. pajāpatim pajāpatito abhiññāya pajāpatim na maññati pajāpatismim na maññati pajāpatito na maññati pajāpatim me'ti na maññati. pajāpatim nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

130. brahmaṃ brahmato abhijānāti. brahmaṃ brahmato abhiññāya brahmaṃ na maññati brahmato na maññati brahmani na maññati brahmaṃ me'ti na maññati. brahmaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

131. ābhassare ābhassarato abhijānāti. ābhassare ābhassarato abhiññāya ābhassare na maññati ābhassaresu na maññati ābhassarato na maññati ābhassare me'ti na maññati. ābhassare nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

132. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhijānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhiññāya subhakiṇṇe na maññati subhakiṇṇato na maññati subhakiṇṇesu na maññati subhakiṇṇe me'ti na maññati. subhakiṇṇe nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

133. vehapphale vehapphalato abhijānāti. vehapphale vehapphalato abhiññāya vehapphale na maññati vehapphalesu na maññati vehapphalato na maññati vehapphale me'ti na maññati. vehapphale nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

134. abhibhuṃ abhibhuto abhijānāti. abhibhuṃ abhibhuto abhiññāya abhibhuṃ na maññati abhibhusmiṃ na maññati abhibhuto na maññati abhibhuṃ me'ti na maññati. abhibhuṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

135. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhijānāti. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhiññāya ākāsānañcāyatanam na maññati ākāsānañcāyatanasmim na maññati ākāsānañcāyatanato na maññati ākāsānañcāyatanam me'ti na maññati. ākāsānañcāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

136. viññāṇaṃcāyatanam viññāṇaṃcāyatanato abhijānāti. viññāṇaṃcāyatanam viññāṇaṃcāyatanato abhiññāya viññāṇaṃcāyatanam na maññati viññāṇaṃcāya-

tanasmim na maññati viññāṇaṇcāyatanato na maññati viññāṇaṇcāyatanam me'ti na maññati. viññāṇaṇcāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

137. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhijānāti. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhiññāya ākiñcaññāyatanam na maññati ākiñcaññāyatanasmim na maññati ākiñcaññāyatanato na maññati ākiñcaññāyatanam me'ti na maññati. ākiñcaññāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

138. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhijānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhiññāya nevasaññānāsaññāyatanam na maññati nevasaññānāsaññāyatanasmim na maññati nevasaññānāsaññāyatanato na maññati nevasaññānāsaññāyatanam me'ti na maññati. nevasaññānāsaññāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

139. diṭṭham diṭṭhato abhijānāti. diṭṭham diṭṭhato abhiññāya diṭṭham na maññati diṭṭhasmim na maññati diṭṭhato na maññati diṭṭham me'ti na maññati. diṭṭham nābhinandati. taṃ kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

140. sutam sutato abhijānāti. sutam sutato abhiññāya sutam na maññati sutasmim na maññati sutato

na maññati sutam me'ti na maññati. sutam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

141. mutam mutato abhijānāti. mutam mutato abhiññāya mutam na maññati mutasmiṃ na maññati mutato na maññati mutam me'ti na maññati. mutam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

142. viññātam viññātato abhijānāti. viññātam viññātato abhiññāya viññātam na maññati viññātasmiṃ na maññati viññātato na maññati viññātam me'ti na maññati. viññātam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

143. ekattam ekattato abhijānāti. ekattam ekattato abhiññāya ekattam na maññati ekattasmiṃ na maññati ekattato na maññati ekattam me'ti na maññati. ekattam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

144. nānattam nānattato abhijānāti. nānattam nānattato abhiññāya nānattam na maññati nānattasmiṃ na maññati nānattato na maññati nānattam me'ti na maññati. nānattam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

145. sabbam sabbato abhijānāti. sabbam sabbato abhiññāya sabbam na maññati sabbasmiṃ na maññati sab-

bato na maññati sabbam me'ti na maññati. sabbam nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vīta-mohattā.

146. nibbānaṃ nibbānato abhijānāti. nibbānaṃ nibbānato abhiññāya nibbānaṃ na maññati nibbānaṃ na maññati nibbānato na maññati nibbānaṃ me'ti na maññati. nibbānaṃ nābhinandati. tam kissa hetu? khayā mohassa vītamohattā.

khīṇāsavaha catutthakanaye javanaka bhūmi paricchedi

147. tathāgato'pi bhikkhave araham sammāsambud-dho paṭhaviṃ paṭhavito abhijānāti. paṭhaviṃ paṭhavito abhiññāya paṭhaviṃ na maññati paṭhaviyā na maññati paṭhavito na maññati paṭhaviṃ me'ti na maññati. paṭhaviṃ nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

148. āpaṃ āpato abhijānāti. āpaṃ āpato abhiññāya āpaṃ na maññati āpasmiṃ na maññati āpato na maññati āpaṃ me'ti na maññati. āpaṃ nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

149. tejaṃ tejato abhijānāti. tejaṃ tejato abhiññāya tejaṃ na maññati tejasmiṃ na maññati tejato na mañ-

ñati tejaṃ me'ti na maññati. tejaṃ nābhinandati. taṃ
kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

150. vāyaṃ vāyato abhijānāti. vāyaṃ vāyato abhiñ-
ñāya vāyaṃ na maññati vāyasmiṃ na maññati vāyato
na maññati vāyaṃ me'ti na maññati. vāyaṃ nābhinan-
dati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti
vadāmi.

151. bhūte bhūtato abhijānāti. bhūte bhūtato abhiñ-
ñāya bhūte na maññati bhūtesu na maññati bhūtato
na maññati bhūte me'ti na maññati. bhūte nābhinan-
dati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti
vadāmi.

152. deve devato abhijānāti. deve devato abhiññāya
deve na maññati devesu na maññati devato na mañ-
ñati deve me'ti na maññati. deve nābhinandati. taṃ
kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

153. pajāpatiṃ pajāpatito abhijānāti. pajāpatiṃ pa-
jāpatito abhiññāya pajāpatiṃ na maññati pajāpatismiṃ
na maññati pajāpatito na maññati pajāpatiṃ me'ti na
maññati. pajāpatiṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu?
pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

154. brahmaṃ brahmato abhijānāti. brahmaṃ bra-
hmato abhiññāya brahmaṃ na maññati brahmani na

maññati brahmato na maññati brahmaṃ me'ti na maññati. brahmaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

155. ābhassare ābhassarato abhijānāti. ābhassare ābhassarato abhiññāya ābhassare na maññati ābhassaresu na maññati ābhassarato na maññati ābhassare me'ti na maññati. ābhassare nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

156. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhijānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhiññāya subhakiṇṇe na maññati subhakiṇṇesu na maññati subhakiṇṇato na maññati subhakiṇṇe me'ti na maññati. subhakiṇṇe nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

157. vehapphale vehapphalato abhijānāti. vehapphale vehapphalato abhiññāya vehapphale na maññati vehapphalesu na maññati vehapphalato na maññati vehapphale me'ti na maññati. vehapphale nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

158. abhibhuṃ abhibhuto abhijānāti. abhibhuṃ abhibhuto abhiññāya abhibhuṃ na maññati abhibhusmiṃ na maññati abhibhuto na maññati abhibhuṃ me'ti na maññati. abhibhuṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

159. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhijānāti. ākāsānañcāyatanam ākāsānañcāyatanato abhiññāya ākāsānañcāyatanam na maññati ākāsānañcāyatanasmim na maññati ākāsānañcāyatanato na maññati ākāsānañcāyatanam me'ti na maññati. ākāsānañcāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

160. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhijānāti. viññāṇañcāyatanam viññāṇañcāyatanato abhiññāya viññāṇañcāyatanam na maññati viññāṇañcāyatanasmim na maññati viññāṇañcāyatanato na maññati viññāṇañcāyatanam me'ti na maññati. viññāṇañcāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

161. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhijānāti. ākiñcaññāyatanam ākiñcaññāyatanato abhiññāya ākiñcaññāyatanam na maññati ākiñcaññāyatanasmim na maññati ākiñcaññāyatanato na maññati ākiñcaññāyatanam me'ti na maññati. ākiñcaññāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

162. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhijānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhiññāya nevasaññānāsaññāyatanam na maññati nevasaññānāsaññāyatanasmim na maññati nevasaññānāsaññāyatanato na maññati nevasaññānāsaññāyatanam me'ti na maññati. nevasañ-

ñānāsaññāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

163. diṭṭham diṭṭhato abhijānāti. diṭṭham diṭṭhato abhiññāya diṭṭham na maññati diṭṭhasmiṃ na maññati diṭṭhato na maññati diṭṭham me'ti na maññati. diṭṭham nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

164. sutam sutato abhijānāti. sutam sutato abhiññāya sutam na maññati sutasmiṃ na maññati sutato na maññati sutam me'ti na maññati. sutam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

165. mutam mutato abhijānāti. mutam mutato abhiññāya mutam na maññati mutasmiṃ na maññati mutato na maññati mutam me'ti na maññati. mutam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

166. viññātam viññātato abhijānāti. viññātam viññātato abhiññāya viññātam na maññati viññātasmiṃ na maññati viññātato na maññati viññātam me'ti na maññati. viññātam nābhinandati. tam kissa hetu? pariññātam tam tathāgatassā'ti vadāmi.

167. ekattam ekattato abhijānāti. ekattam ekattato abhiññāya ekattam na maññati ekattasmiṃ na mañ-

ñati ekattato na maññati ekattaṃ me'ti na maññati.
ekattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ
taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

168. nānattaṃ nānattato abhijānāti. nānattaṃ nā-
nattato abhiññāya nānattaṃ na maññati nānattasmiṃ
na maññati nānattato na maññati nānattaṃ me'ti na
maññati. nānattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? pa-
riññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

169. sabbam sabbato abhijānāti. sabbam sabbato abhiñ-
ñāya sabbam na maññati sabbasmiṃ na maññati sab-
bato na maññati sabbam me'ti na maññati. sabbam
nābhinandati. taṃ kissa hetu? pariññātaṃ taṃ tathā-
gatassā'ti vadāmi.

170. nibbānaṃ nibbānato abhijānāti. nibbānaṃ nib-
bānato abhiññāya nibbānaṃ na maññati nibbānasmiṃ
na maññati nibbānato na maññati nibbānaṃ me'ti na
maññati. nibbānaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu?
pariññātaṃ taṃ tathāgatassā'ti vadāmi.

**satthāraha paṭhamakanaye sattavanaka bhūmi
paricchedi**

171. tathāgato'pi bhikkhave araham sammāsambud-
dho paṭhaviṃ paṭhavito abhijānāti. paṭhaviṃ paṭha-
vito abhiññāya paṭhaviṃ na maññati paṭhaviyā na mañ-

ñati paṭhavito na maññati paṭhaviṃ me'ti na maññati.
paṭhaviṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi duk-
khassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṃsa jarāma-
raṇanti. tasmātiha bhikkhave taṭhāgato sabbaso taṇ-
hānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anut-
taraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

172. āpaṃ āpato abhijānāti. āpaṃ āpato abhiññāya
āpaṃ na maññati āpasmiṃ na maññati āpato na mañ-
ñati āpaṃ me'ti na maññati. āpaṃ nābhinandati. taṃ
kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā
jāti bhūtaṃsa jarāmarāṇanti. tasmātiha bhikkhave ta-
thāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā
paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisam-
buddho'ti vadāmi.

173. tejaṃ tejato abhijānāti. tejaṃ tejato abhiññāya
tejaṃ na maññati tejasmiṃ na maññati tejato na mañ-
ñati tejaṃ me'ti na maññati. tejaṃ nābhinandati. taṃ
kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā
jāti bhūtaṃsa jarāmarāṇanti. tasmātiha bhikkhave ta-
thāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā
paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisam-
buddho'ti vadāmi.

174. vāyaṃ vāyato abhijānāti. vāyaṃ vāyato abhiñ-
ñāya vāyaṃ na maññati vāyasmīṃ na maññati vāyato

na maññati vāyaṃ me'ti na maññati. vāyaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṇissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

175. bhūte bhūtato abhijānāti. bhūte bhūtato abhiññāya bhūte na maññati bhūtesu na maññati bhūtato na maññati bhūte me'ti na maññati. bhūte nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṇissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

176. deve devato abhijānāti. deve devato abhiññāya deve na maññati devesu na maññati devato na maññati deve me'ti na maññati. deve nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṇissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

177. pajāpatim pajāpatito abhijānāti. pajāpatim pajāpatito abhiññāya pajāpatim na maññati pajāpatismim na maññati pajāpatito na maññati pajāpatim me'ti na maññati. pajāpatim nābhinandati. taṃ kissa hetu?

nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

178. brahmaṃ brahmato abhijānāti. brahmaṃ brahmato abhiññāya brahmaṃ na maññati brahmato na maññati brahmani na maññati brahmaṃ me'ti na maññati. brahmaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

179. ābhassare ābhassarato abhijānāti. ābhassare ābhassarato abhiññāya ābhassare na maññati ābhassaresu na maññati ābhassarato na maññati ābhassare me'ti na maññati. ābhassare nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

180. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhijānāti. subhakiṇṇe subhakiṇṇato abhiññāya subhakiṇṇe na maññati subhakiṇṇato na maññati subhakiṇṇesu na maññati subhakiṇṇe me'ti na maññati. subhakiṇṇe nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā

bhavā jāti bhūtaṣṣa jarāmaṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṇissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

181. vehapphale vehapphalato abhijānāti. vehapphale vehapphalato abhiññāya vehapphale na maññati vehapphalesu na maññati vehapphalato na maññati vehapphale me'ti na maññati. vehapphale nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṣṣa jarāmaṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṇissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

182. abhibhuṃ abhibhūto abhijānāti. abhibhuṃ abhibhuto abhiññāya abhibhuṃ na maññati abhibhusmiṃ na maññati abhibhūto na maññati abhibhuṃ me'ti na maññati. abhibhuṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṣṣa jarāmaṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṇissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

183. ākāsaṇācāyatanam ākāsaṇācāyatanato abhijānāti. ākāsaṇācāyatanam ākāsaṇācāyatanato abhiññāya ākāsaṇācāyatanam na maññati ākāsaṇācāyatanasmim na maññati ākāsaṇācāyatanato na maññati

ākāsānañcāyatanam me'ti na maññati. ākāsānañcāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṃ jarāmaṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānam khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaram sammāsambodhim abhisambuddho'ti vadāmi.

184. viññāṇaṇcāyatanam viññāṇaṇcāyatanato abhijānāti. viññāṇaṇcāyatanam viññāṇaṇcāyatanato abhiññāya viññāṇaṇcāyatanam na maññati viññāṇaṇcāyatanasmim na maññati viññāṇaṇcāyatanato na maññati viññāṇaṇcāyatanam me'ti na maññati. viññāṇaṇcāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṃ jarāmaṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānam khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaram sammāsambodhim abhisambuddho'ti vadāmi.

185. ākiñcaṇṇāyatanam ākiñcaṇṇāyatanato abhijānāti. ākiñcaṇṇāyatanam ākiñcaṇṇāyatanato abhiññāya ākiñcaṇṇāyatanam na maññati ākiñcaṇṇāyatanasmim na maññati ākiñcaṇṇāyatanato na maññati ākiñcaṇṇāyatanam me'ti na maññati. ākiñcaṇṇāyatanam nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṃ jarāmaṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānam khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaram sammāsambodhim abhisambuddho'ti vadāmi.

186. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhijānāti. nevasaññānāsaññāyatanam nevasaññānāsaññāyatanato abhiññāya nevasaññānāsaññāyatanam na maññati nevasaññānāsaññāyatanasmim na maññati nevasaññānāsaññāyatanato na maññati nevasaññānāsaññāyatanam me'ti na maññati. nevasaññānāsaññāyatanam nābhinandati. tam kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṣṣa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānam khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaram sammāsambodhim abhisambuddho'ti vadāmi.

187. diṭṭham diṭṭhato abhijānāti. diṭṭham diṭṭhato abhiññāya diṭṭham na maññati diṭṭhasmim na maññati diṭṭhato na maññati diṭṭham me'ti na maññati. diṭṭham nābhinandati. tam kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṣṣa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānam khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaram sammāsambodhim abhisambuddho'ti vadāmi.

188. sutam sutato abhijānāti. sutam sutato abhiññāya sutam na maññati sutasmim na maññati sutato na maññati sutam me'ti na maññati. sutam nābhinandati. tam kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtaṣṣa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānam khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaram sammāsambodhim abhisambuddho'ti vadāmi.

189. mutaṃ mutato abhijānāti. mutaṃ mutato abhiññāya mutaṃ na maññati mutasmim na maññati mutato na maññati mutaṃ me'ti na maññati. mutaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

190. viññātaṃ viññātato abhijānāti. viññātaṃ viññātato abhiññāya viññātaṃ na maññati viññātasmiṃ na maññati viññātato na maññati viññātaṃ me'ti na maññati. viññātaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

191. ekattaṃ ekattato abhijānāti. ekattaṃ ekattato abhiññāya ekattaṃ na maññati ekattasmim na maññati ekattato na maññati ekattaṃ me'ti na maññati. ekattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti veditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmarañanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

192. nānattaṃ nānattato abhijānāti. nānattaṃ nānattato abhiññāya nānattaṃ na maññati nānattasmim

na maññati nānattato na maññati nānattaṃ me'ti na maññati. nānattaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti viditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmaraṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

193. sabbam sabbato abhijānāti. sabbam sabbato abhiññāya sabbam na maññati sabbasmiṃ na maññati sabbato na maññati sabbam me'ti na maññati. sabbam nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti viditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmaraṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi.

194. nibbānaṃ nibbānato abhijānāti. nibbānaṃ nibbānato abhiññāya nibbānaṃ na maññati nibbānasmiṃ na maññati nibbānato na maññati nibbānaṃ me'ti na maññati. nibbānaṃ nābhinandati. taṃ kissa hetu? nandi dukkhassa mūlanti iti viditvā bhavā jāti bhūtassa jarāmaraṇanti. tasmātiha bhikkhave tathāgato sabbaso taṇhānaṃ khayā virāgā nirodhā cāgā paṭinissaggā anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti vadāmi'ti.

satthāraha dutiyakanaye aṭṭhavānakabhūmi paricchedi.

195. idamavoca bhagavā¹. na te bhikkhū bhagavato
bhāsitam abhinanduntī².

---

¹nābhinanduntī (katthaci)

²na attamanā te bhikkhū (syā); attamanā te bhikkhū (pts)